

Duiding arbeidsmarkt- ontwikkelingen

Juli 2019

Inhoudsopgave

Samenvatting	2
1. Uitgelicht: personen met langdurige WW-uitkeringen	3
1.1. Snellere daling langdurige WW	3
1.2. Langdurige WW naar beroepsgroep	6
1.3. Reden uitstroom uit WW	6
1.4. Tot besluit	8
2. Ontwikkeling WW-uitkeringen	9
2.1. WW-uitkeringen en werkloosheid nemen verder af	9
2.2. Tijdreeksen WW-instroom en aantal verslagweken	10
2.3. Langdurige werkloosheid	11
3. Vacatureontwikkelingen	12
3.1. Totale vacaturemarkt	12
3.2. Vacatures naar beroepsniveau en beroepsklasse	13
4. Krapte op de arbeidsmarkt	14
4.1. Arbeidsmarkt blijft krap	14
4.2. Krapte naar beroep	15
4.3. Krapte naar arbeidsmarktregio	16
Bijlage I Ontslagvergunningen	17
Colofon	18

Samenvatting

Deze aflevering van de publicatie Duiding Arbeidsmarktontwikkelingen heeft als speciaal thema personen met een langdurige WW-uitkering. Daarnaast komen enkele vaste onderwerpen aan de orde (ontwikkeling WW-uitkeringen, vacatures en krapte op de arbeidsmarkt).

- Het aantal personen dat een jaar of langer een WW-uitkering heeft, daalt sneller dan het aantal personen met een WW-duur korter dan een jaar. Het aantal langdurige WW'ers neemt nu sneller af dan vorig jaar. Niet doordat ze sneller uitstromen, maar doordat er minder bijkomen. Zowel de gunstige arbeidsmarkt als de aanpassing van de WW-duur spelen een rol bij de afname van het aantal langdurige WW'ers. Acht op de tien langdurige WW'ers zijn 50 jaar of ouder. Het percentage langdurige WW verschilt per beroepsgroep. Het is het hoogst in beroepsgroepen met veel 50-plussers onder de WW'ers.
- UWV verstrekte eind mei 2019 251 duizend lopende WW-uitkeringen. Vergeleken met een jaar eerder is het aantal uitkeringen met 50 duizend gedaald (-17%). UWV verwacht in 2019 een verdere daling van het aantal WW-uitkeringen (tot circa 232 duizend), maar wel minder sterk dan in 2018. Het aantal nieuwe WW-uitkeringen is deze lente nog wel gedaald t.o.v. de vorige lente, maar wel veel minder dan de afgelopen twee jaar.
- Het aantal vacatures is in het afgelopen kwartaal het sterkst gestegen bij bedrijfseconomische en administratieve beroepen, managers en ICT beroepen.
- De arbeidsmarkt is nog steeds gespannen. Ongeveer een kwart van de werkgevers ervaart een tekort aan arbeidskrachten als belemmering in de bedrijfsuitvoering. De krapte is het grootst bij ICT-beroepen, technische beroepen en dienstverlenende beroepen.

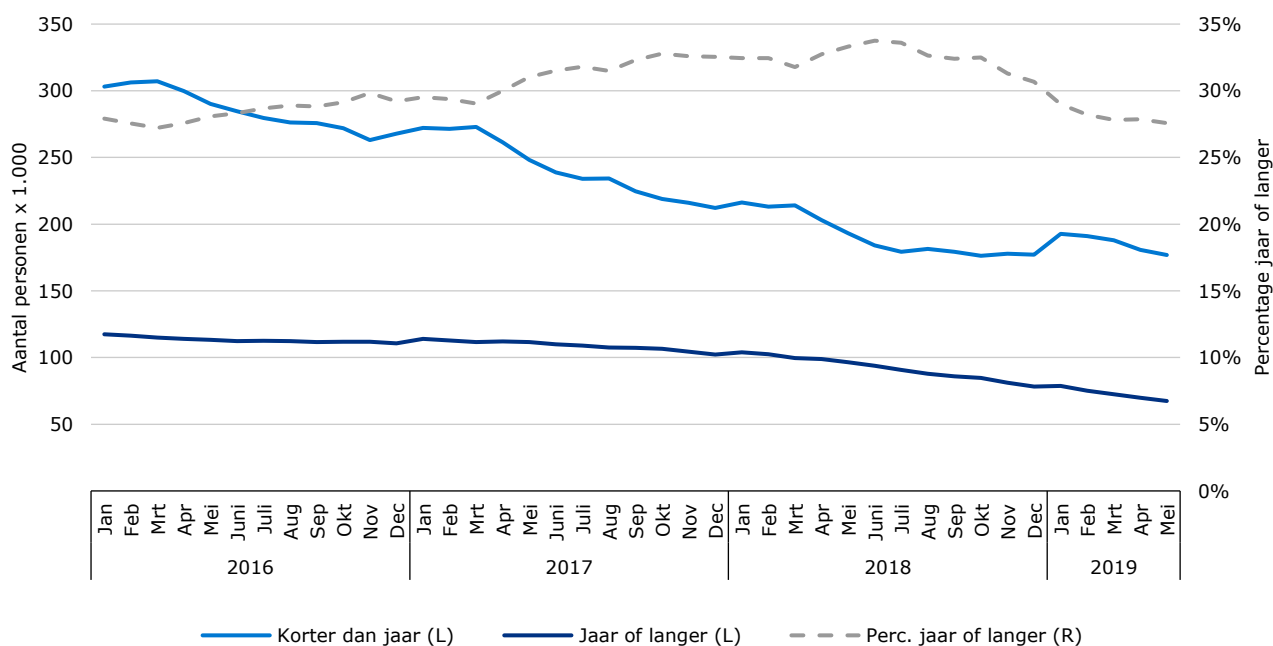
1. Uitgelicht: personen met langdurige WW-uitkeringen

Het aantal personen dat een jaar of langer een WW-uitkering heeft daalt al geruime tijd. Dit themahoofdstuk gaat dieper op de achtergronden in.

1.1. Snellere daling langdurige WW

Het aantal personen dat al een jaar of langer een WW-uitkering heeft, daalt sneller dan het aantal personen met een WW-duur korter dan een jaar (figuur 1.1). Tussen mei 2018 en mei 2019 nam het aantal langdurige WW'ers af met 30 procent en het aantal kortdurende WW'ers met 8 procent. Daardoor daalde het aandeel van de WW'ers met een uitkering van een jaar of langer onder alle personen met een WW-uitkering van 33 naar 28 procent. Tot halverwege 2018 waren het juist de kortere uitkeringen die het snelst daalden.

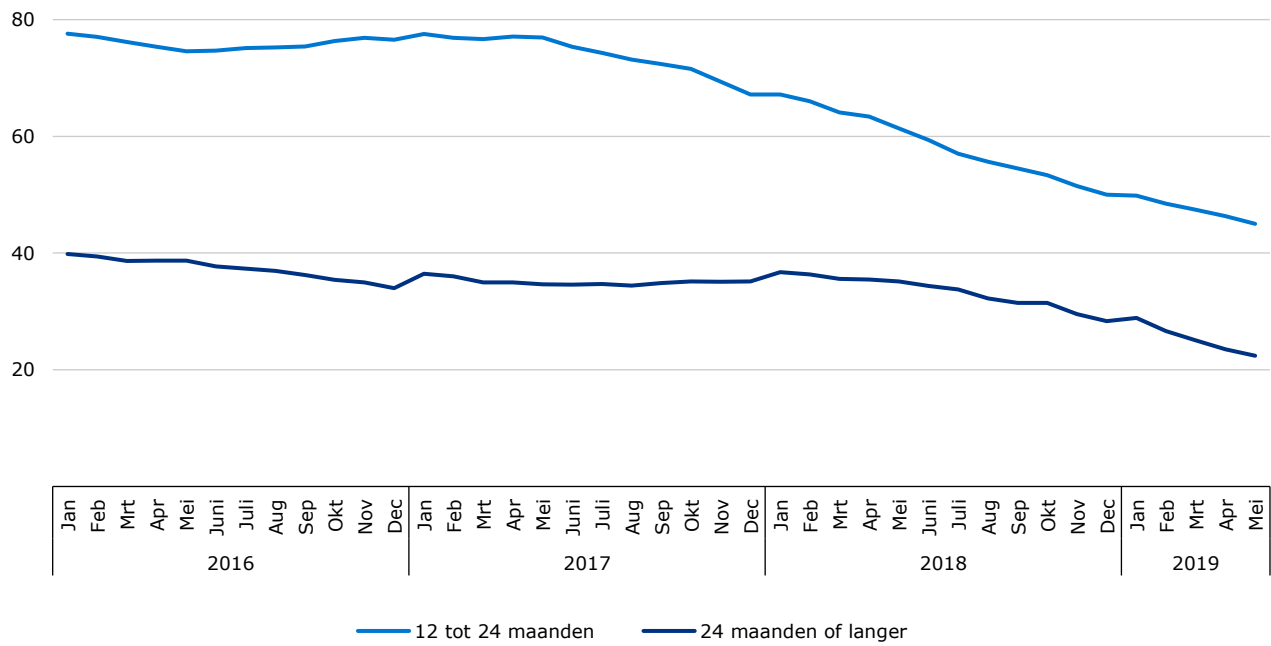
Figuur 1.1 Personen met een WW-uitkering naar duur WW (linkeras) en aandeel jaar of langer (rechteras)

Bron: UWV

Binnen de groep personen met een langdurige WW-uitkering daalde tussen mei 2018 en mei 2019 het aantal met een WW-duur van 24 maanden of langer sneller dan het aantal met een WW-duur van 12 tot 24 maanden (zie figuur 1.2). De afname bedroeg respectievelijk 36 en 27 procent. Vooral vanaf januari 2019 laat de groep van 24 maanden en langer een versnelling van de afname zien. Box 1.1 gaat o.a. in op het verband tussen het aantal langdurige WW-uitkeringen en de geleidelijke verkorting van de WW-duur sinds 1 januari 2016. In paragraaf 1.3 worden de redenen van het beëindigen van langdurige WW-uitkeringen behandeld.

Figuur 1.2 Personen met langdurige WW-uitkering, tot en vanaf 24 maanden (x 1.000)

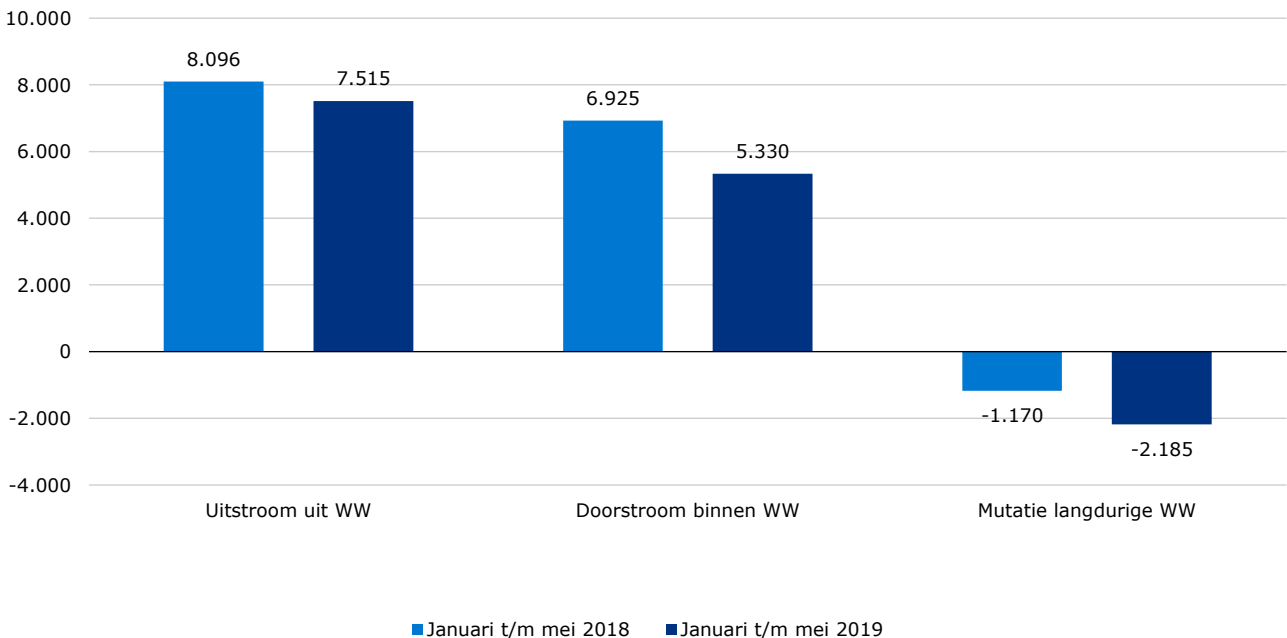

Bron: UWV

Versnelde daling door minder doorstroom binnen WW

Het aantal personen met langdurige WW daalde in de eerste vijf maanden van 2019 sterker dan vorig jaar. Dat komt niet doordat meer van hen de WW verlaten. De uitstroom is juist afgenomen, terwijl er nu minder langdurige WW'ers bijkomen (figuur 1.3). Zie box 1.1 voor de factoren die hierop van invloed zijn. Doordat de doorstroom van kortdurende naar langdurige WW sterker is gedaald dan de uitstroom, is de afname van de langdurige WW nu absoluut bijna twee keer zo groot als vorig jaar.

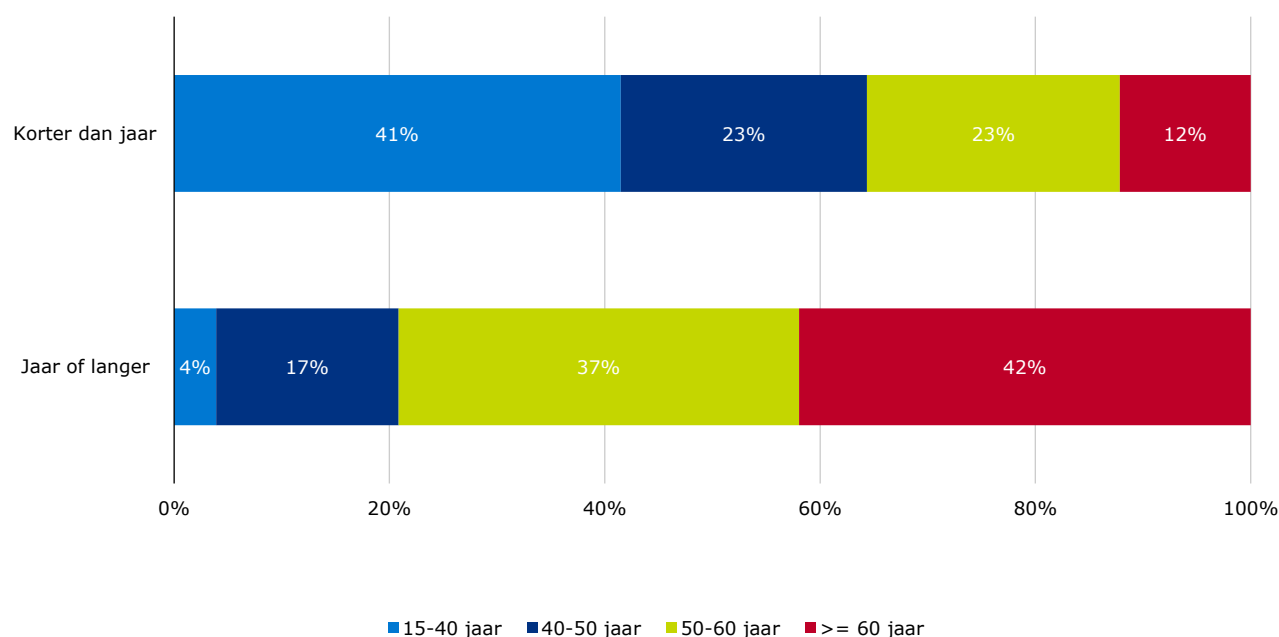
Figuur 1.3 Bijdrage van uitstroom en doorstroom aan de verandering van het aantal personen met langdurige WW (eerste vijf maanden 2018 en 2019)

Langdurige WW'ers vooral 50-plussers

79 procent van de langdurige WW'ers is 50 jaar of ouder. Vanwege hun langere arbeidsverleden hebben 50-plussers vaak recht op een langere uitkering dan jongere werklozen.

Figuur 1.4 Leeftijdverdeling personen met WW-uitkering korter dan een jaar of een jaar of langer (mei 2019)

Bron: UWV

Box 1.1. Langdurige WW en aanpassingen uitkeringsduur

De analyses in dit hoofdstuk zijn gebaseerd op de verstreken WW-duur van personen met een WW-uitkering. Als die een jaar of langer is, spreken we van langdurige WW en anders van kortdurende WW. Een verstreken WW-duur van bijv. 1,5 jaar hoeft niet altijd een aaneengesloten periode te zijn. Uitkeringsrechten kunnen zijn herleefd na een tussenperiode van enkele maanden werk.¹ Verder kan een persoon WW-rechten uit meerdere banen hebben. Ook is sinds de invoering van de Wet Werk en Zekerheid (WWZ) werken naast de WW mogelijk. Iemand met een langdurige WW-uitkering hoeft dus geen langdurige werkloze volgens de CBS-definitie te zijn.

Het aantal personen met een langdurige WW-uitkering (een jaar of langer) op een bepaald moment wordt bepaald door de volgende factoren:

1. Het aantal personen dat in het verleden is ingestroomd in de WW.
2. Het aandeel van de nieuwe WW'ers dat recht heeft op een jaar of langer WW.
3. De uitstroom vanuit deze groep voordat het eerste WW-jaar is verstreken (vanwege werk of overige redenen zoals pensioen of ziekte).
4. Wat er gebeurt na het eerste WW-jaar: uitstroom vanwege werk, bereiken maximale WW-duur of overige redenen (zoals pensioen of ziekte).

Bij de invoering van de WWZ zijn twee veranderingen doorgevoerd die van invloed zijn op het aantal maanden WW waar iemand recht op heeft:

1. Het geleidelijk terugbrengen van de maximale WW-duur van 38 naar 24 maanden. Vanaf 1 januari 2016 is de maximale WW-duur elk kwartaal met een maand ingekort. Sinds 1 april 2019 geldt een maximale WW-duur van 24 maanden. Deze wijziging kan voor het eerst in februari 2019 invloed hebben gehad op de cijfers over personen met een lopende WW-uitkering.
2. Verandering in de opbouw van WW-rechten. Werknemers met een arbeidsverleden van meer dan tien jaar bouwen hierdoor sinds 2016 minder WW-rechten op dan voorheen (een halve in plaats van een hele maand WW per gewerkt jaar). Wel worden hierbij de rechten van voor 2016 gerespecteerd (maar het genoemde bij 1 blijft wel gelden).

Sociale partners mogen in cao's afspraken maken om de duur van de WW aan te vullen tot maximaal 38 maanden. Deze regelingen worden niet uitgevoerd door UWV, maar door private organisaties.

De WWZ maakt werken tegen een lager loon mogelijk, met behoud van een deel van de WW-uitkering. Deze wijziging leidt bij een deel van de WW'ers tot een langere feitelijke WW-duur.² Deze wijziging is ingegaan op 1 juli 2015, een halfjaar voordat gestart werd met de verkorting van de WW-duur.

Beknopte beschrijving aanpassing WW-duur:

<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/ww-uitkering/vraag-en-antwoord/hoe-lang-heb-ik-recht-op-een-ww-uitkering>

Uitgebreide toelichting wijziging opbouw en maximale duur WW-rechten:

<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-33818-3.html>

¹ <https://www.uwv.nl/particulieren/werkloos/ik-word-werkloos/detail/kan-ik-een-ww-uitkering-krijgen/eerder-een-ww-uitkering-en-weer-werkloos>

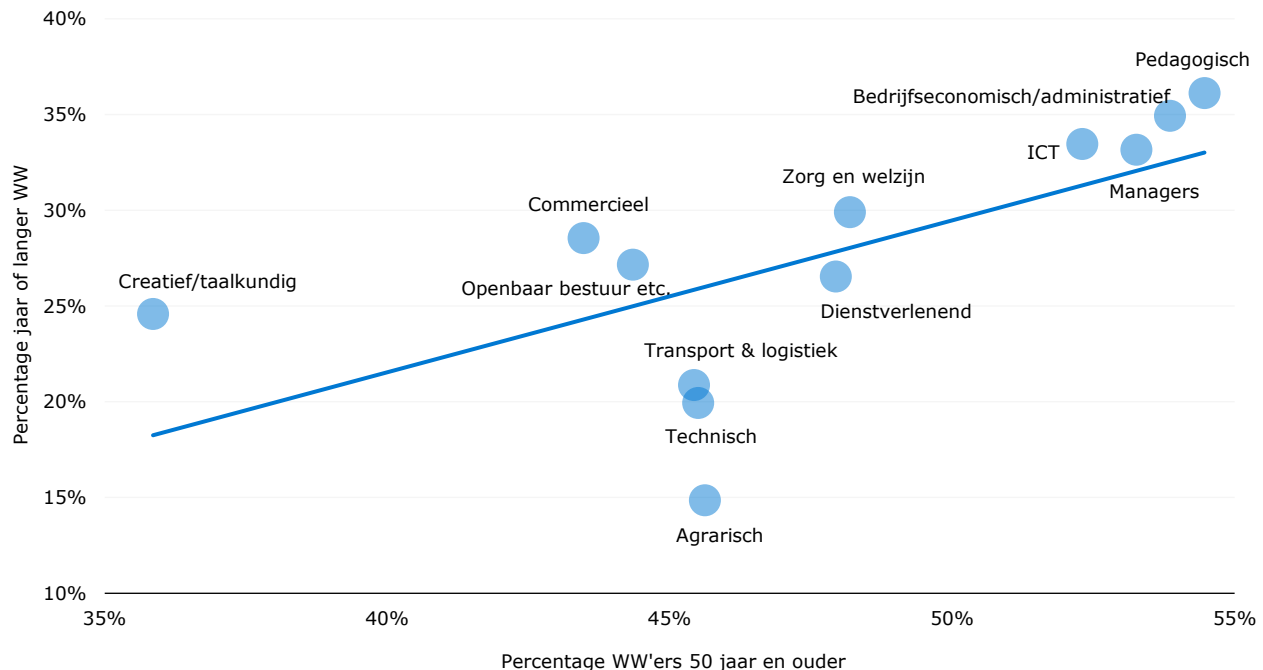
² UWV (maart 2018), UWV Kennisverslag 2018-4.

1.2. Langdurige WW naar beroepsgroep

Het percentage van de WW'ers dat een jaar of langer een WW-uitkering heeft verschilt per beroepsgroep. Maar deze verschillen worden voor een groot deel verklaard door verschillen in het percentage van de WW'ers dat 50 jaar of ouder is.³ De vier beroepsgroepen met relatief de meeste langdurige WW-uitkeringen hebben ook de hoogste percentages 50-plussers. Het gaat om de pedagogische beroepen, bedrijfseconomische & administratieve beroepen, ict-beroepen en managers (figuur 1.5). In de agrarische beroepen is het percentage langdurige WW'ers beduidend lager dan op basis van het percentage 50-plussers verwacht zou mogen worden. Dat komt waarschijnlijk doordat er in deze beroepsgroep veel seizoenswerk voorkomt.

Figuur 1.5 Aandeel 50-plussers en aandeel langdurige WW per beroepsgroep (mei 2019)

In procenten van het aantal WW'ers

Bron: UWV

1.3. Reden uitstroom uit WW

Personen met een langdurige WW-uitkering die de WW verlaten doen dit het meest omdat ze hun maximale WW-duur hebben bereikt en minder vaak vanwege werk.⁴ Bij personen met een WW-uitkering van minder dan een jaar is dat andersom. Figuur 1.6 vergelijkt beide groepen voor de eerste vijf maanden van 2018 en 2019. In de eerste vijf maanden van 2019 verliet een groter deel van de langdurige WW'ers de WW vanwege het bereiken van de maximale WW-duur (62 procent), dan in dezelfde maanden een jaar eerder (56 procent).

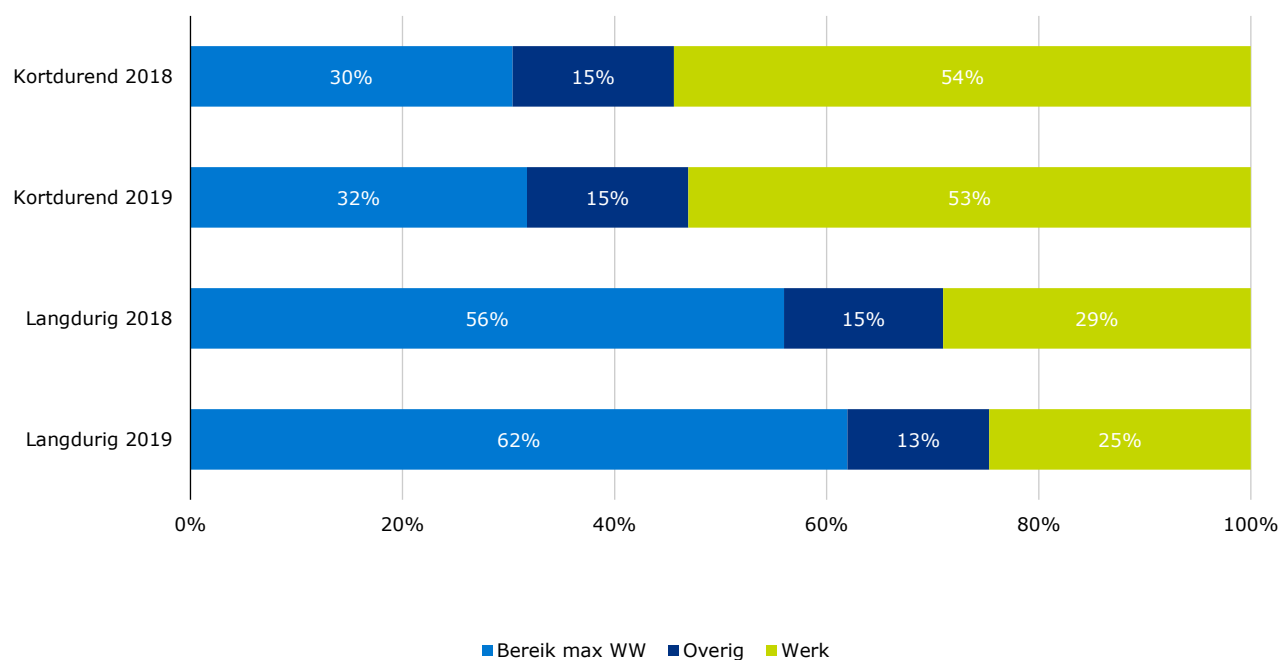
Een kanttekening hierbij is dat bijna de helft van de personen die de WW-hebben verlaten omdat de maximale WW-duur is bereikt uiterlijk een maand na uitstroom aan het werk is. Dat gold tenminste voor het eerste halfjaar van 2018. We kunnen pas later vaststellen in welke mate dat opgaat voor de eerste vijf maanden van 2019.⁵ Dat het aandeel met werk na het verlopen van de uitkering zo hoog is, komt doordat een deel van de genoemde personen al tijdens de WW-uitkering aan het werk was. Het komt zowel bij kortdurende als langdurige uitkeringen voor, maar veel minder bij de langste uitkeringen (van 36 maanden en langer).

³ Op het niveau van 12 beroepsklassen is de correlatie 0,65. Uit een gedetailleerder analyse van 112 beroepsgroepen kwam een nog hogere correlatie van 0,78.

⁴ In de WW-administratie van UWV wordt voor elke beëindigde WW-uitkering de reden van beëindiging vastgelegd. Die zijn hier in drie groepen ingedeeld. 1° Maximale WW-duur bereikt. 2° Vanwege werk. Hieronder rekenen we zowel werkhervattingen als werkgerelateerde redenen. Die laatste groep redenen hangt samen met de invoering van de inkomstenverrekening in de WW per 1 juni 2015. Het gaat om WW'ers die geen inkomstenopgave meer indienen na werkhervatting of afzien van (het recht op) een uitkering, bijvoorbeeld omdat ze al werken en nog maar een kleine WW-uitkering krijgen. In deze gevallen is vaak wel sprake van werk op moment van uitstroom. 3° Overige redenen (o.a. pensionering en ziekte).

⁵ Zie het artikel 'Meer uitstroom naar werk vanuit de WW' (UWV, mei 2019).

Figuur 1.6 Reden voor beëindiging WW voor personen met een kortdurende en langdurige uitkering
In procenten van de uitstroom, eerste vijf maanden van 2018 en 2019

Bron: UWV

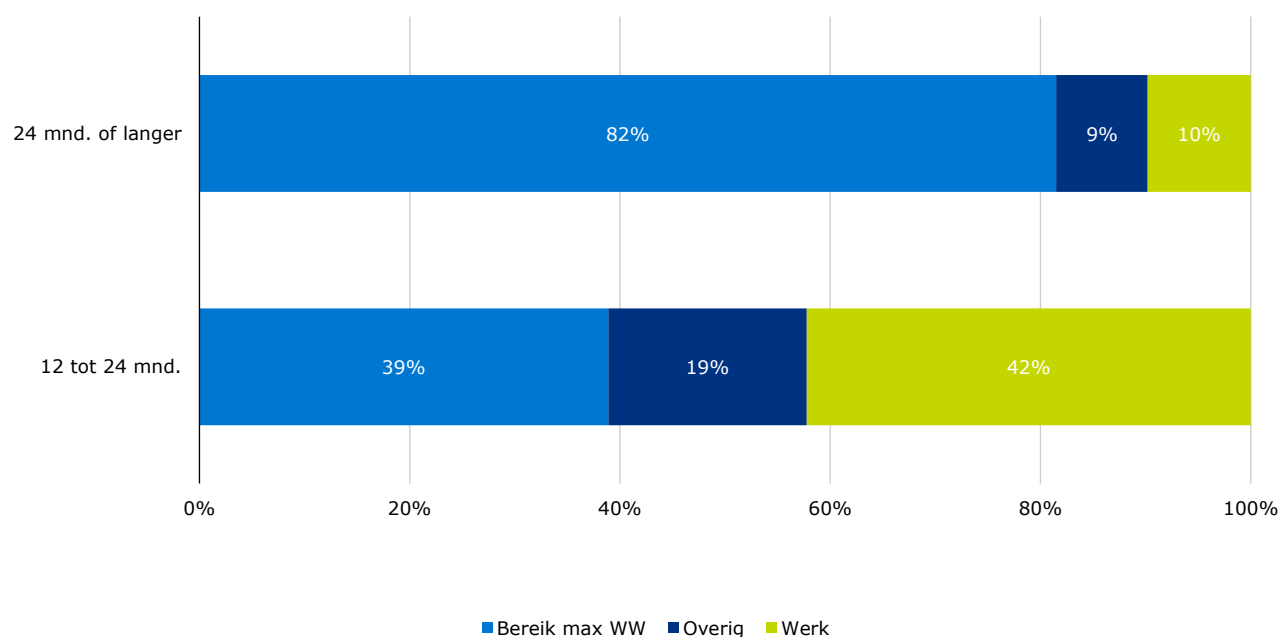
Binnen de groep langdurige WW'ers is een sterk contrast te zien tussen personen met een uitkeringsduur van 12 tot 24 maanden of van 24 maanden of meer (figuur 1.7). Tot 24 maanden verschillen de aandelen van maximale WW-duur en werk niet zoveel, respectievelijk 39 en 42 procent. Vanaf 24 maanden stroomt 82 procent uit vanwege het bereiken van de maximale WW-duur en maar 10 procent vanwege werk. Maar ook voor die 82 procent geldt dat een deel waarschijnlijk uiterlijk een maand na het verlaten van de WW toch aan het werk is.⁶

De leeftijdsverdeling tussen de twee groepen verschilt sterk. Van de personen met een WW-duur van 12 tot 24 maanden is 39 procent 50 jaar of ouder. Van de personen met 24 maanden of meer WW is 89 procent 50 jaar of ouder, en 44 procent zelfs 60 jaar of ouder.

⁶ Zie de publicatie uit de vorige noot en de vorige alinea.

Figuur 1.7 Reden voor beëindiging WW voor personen met een langdurige uitkering, tot en vanaf 24 maanden

In procenten van de uitstroom, eerste vijf maanden van 2019

Bron: UWV

1.4. Tot besluit

Komt de daling van het aantal personen met een langdurige WW-uitkering nu vooral door de gunstige situatie op de arbeidsmarkt, of komt die met name door veranderingen in het WW-systeem zoals de verkorting van de WW-duur? De redenen van beëindiging van WW-uitkeringen wijzen erop dat de versnelde daling in de eerste vijf maanden van 2019 meer te maken heeft met het bereiken van de maximale duur dan met het vinden van werk. Dat geldt het sterkst voor personen die twee jaar of langer een uitkering hebben. De verkorting van de uitkeringsduur zal hier zeer waarschijnlijk een rol bij hebben gespeeld. Dat het aantal personen met langdurige WW afneemt komt echter ook doordat de instroom in de WW al een aantal jaren daalt en dat werkzoekenden bovendien sneller weer aan het werk kwamen. Van de personen die in de WW instromen vindt 65 procent binnen een jaar werk.⁷ Zij gaan dus niet tot de langdurige WW'ers behoren. Zowel de arbeidsmarkt als de aanpassing van de WW-duur spelen dus een rol bij de afname van het aantal langdurige WW'ers.

⁷ UWV (december 2018), Toename werkherhvattingen van 50-plussers.

2. Ontwikkeling WW-uitkeringen

2.1. WW-uitkeringen en werkloosheid nemen verder af

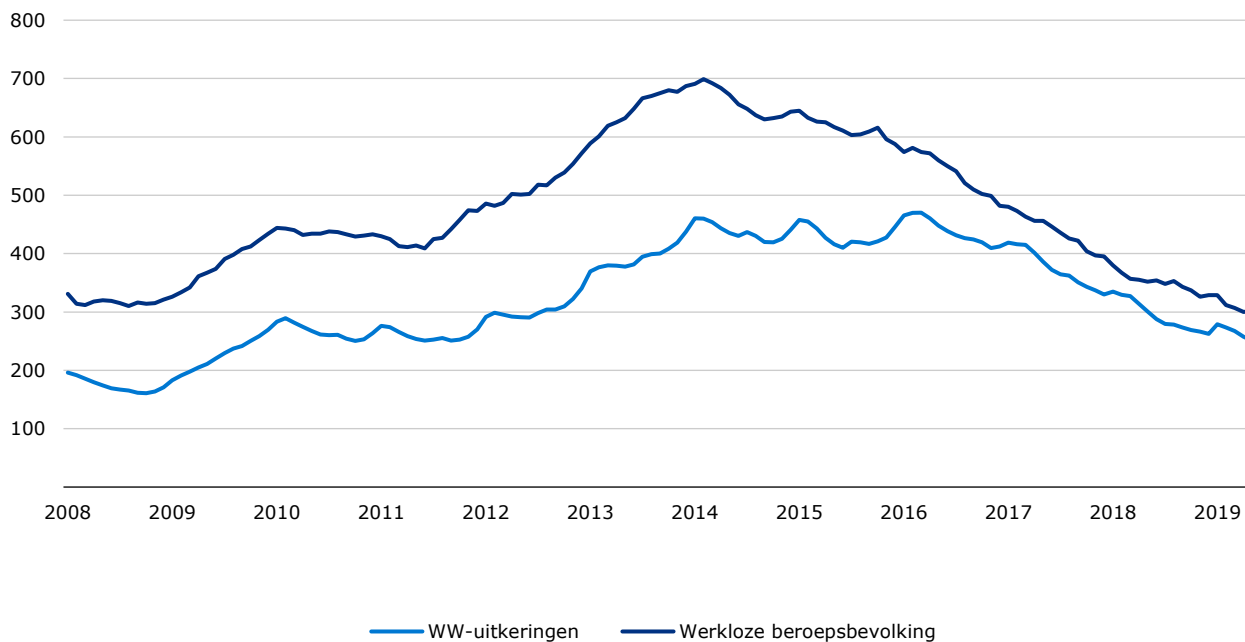
UWV verstrekke eind mei 2019 251 duizend lopende WW-uitkeringen. Vergeleken met een jaar eerder is het aantal uitkeringen met 50 duizend gedaald (-17%). UWV verwacht in 2019 een verdere daling van het aantal WW-uitkeringen (tot circa 232 duizend), maar wel minder sterk dan in 2018.⁸

In mei 2019 waren er volgens het CBS 302 duizend werklozen. Dat is 14 procent minder dan in mei 2018. De werkloosheid lag eind mei op 3,3 procent van de beroepsbevolking, een jaar eerder nog op 3,9 procent. Het werkloosheidspercentage ligt nu iets lager dan bij het begin van de economische crisis, inmiddels tien jaar geleden.

De ontwikkeling van het aantal WW-uitkeringen volgt niet precies de ontwikkeling van de werkloze beroepsbevolking (Figuur 2.1). Niet iedereen met een WW-uitkering wordt tot de werkloze beroepsbevolking gerekend.⁹ Wie naast een baan een gedeeltelijke WW-uitkering heeft valt daar bijvoorbeeld niet onder. Sinds de invoering van de Wet Werk en Zekerheid (WWZ) in 2015 komt dat meer voor dan voorheen. Onder die wet wordt de uitkering pas beëindigd nadat is vastgesteld dat er voldoende inkomsten zijn. Daardoor daalt het aantal WW-uitkeringen pas vanaf 2016, terwijl de werkloosheid al vanaf 2014 daalt. Niet elke werkloze heeft een WW-uitkering. Dat kan zijn omdat er nog onvoldoende gewerkt is om recht op een WW-uitkering te hebben, of omdat de WW-uitkering is afgelopen zonder dat iemand nieuw werk heeft gevonden. Er kan wel sprake zijn van een andere uitkering, zoals een bijstandsuitkering of arbeidsongeschiktheidsuitkering.

Figuur 2.1 Lopende WW-uitkeringen en werkloze beroepsbevolking

Aantal per maand, in duizendtallen

De werkloze beroepsbevolking is door het CBS gecorrigeerd voor seizoensinvloeden. Het aantal WW-uitkeringen wordt niet gecorrigeerd.

Bron: UWV en CBS

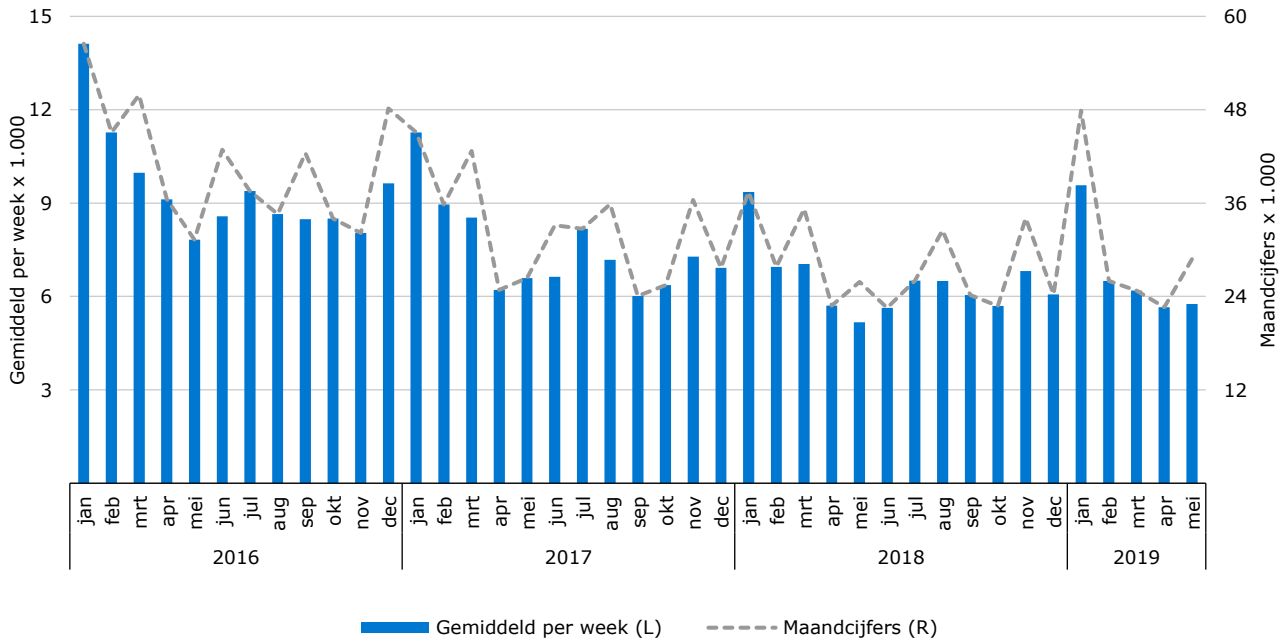
⁸ UWV (mei 2019), UWV Arbeidsmarktprognose 2019-2020.

⁹ Volgens de internationale definitie vallen daar alleen mensen zonder werk (van minimaal een uur per week) onder die willen werken en recent actief hebben gezocht naar werk.

2.2. Tijdreeksen WW-instroom en aantal verslagweken

UWV publiceert in de Nieuwsflits Arbeidsmarkt de WW-cijfers per maand, maar een verslagmaand kan bestaan uit vier of vijf weken.¹⁰ Vooral bij instroom- en uitstroomcijfers is het daarom lastig om (groepen) maanden met elkaar te vergelijken, want de verslagperiode is niet altijd even lang. De afwisseling van vier- en vijfweekse verslagperioden maakt tijdreeksen grilliger. Seizoenspatronen zijn daardoor minder goed te zien. Door het aantal nieuwe WW-uitkeringen per maand te delen door het aantal verslagweken, ontstaat een duidelijker beeld. Figuur 2.2 vergelijkt het resultaat met de oorspronkelijke maandcijfers. Nu is elk jaar een piek in de WW-instroom te zien in januari. De piek in de maandcijfers is in januari 2019 wat extremer dan in voorgaande jaren, onder andere doordat januari 2019 een verslagmaand is met 5 weken. De stijging van het maandcijfer van mei 2019 komt ook voornamelijk door een verschillend aantal weken. De gemiddelde instroom per week is maar zeer licht toegenomen.

Figuur 2.2 Instroom in WW-uitkeringen, gemiddeld per week (linkeras) en maandcijfers (rechteras)
In duizendtallen

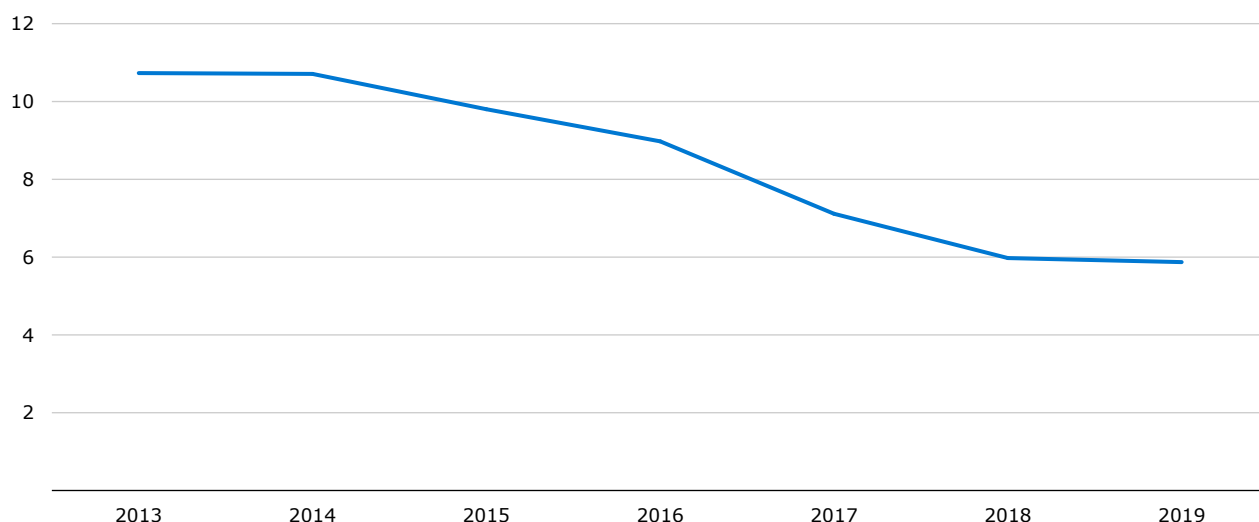
Bron: UWV

Door de cijfers van maart, april en mei te combineren kunnen we een beeld geven van de ontwikkeling van de gemiddelde WW-instroom per week in de lente (Figuur 2.3). Deze lente is het aantal nieuwe WW-uitkeringen met 1,7 procent gedaald ten opzichte van de vorige lente. Dat is veel minder dan de afgelopen twee jaar, toen er nog dalingen van 20,7 en 16,0 procent waren. Maar toen kwam de WW-instroom nog vanaf het hoge niveau van de economische crisis.

¹⁰ Het aantal weken per maand hangt af van het aantal donderdagen per maand.

Figuur 2.3 Gemiddelde WW-instroom per week in de lente (maart t/m mei)

In duizendtallen

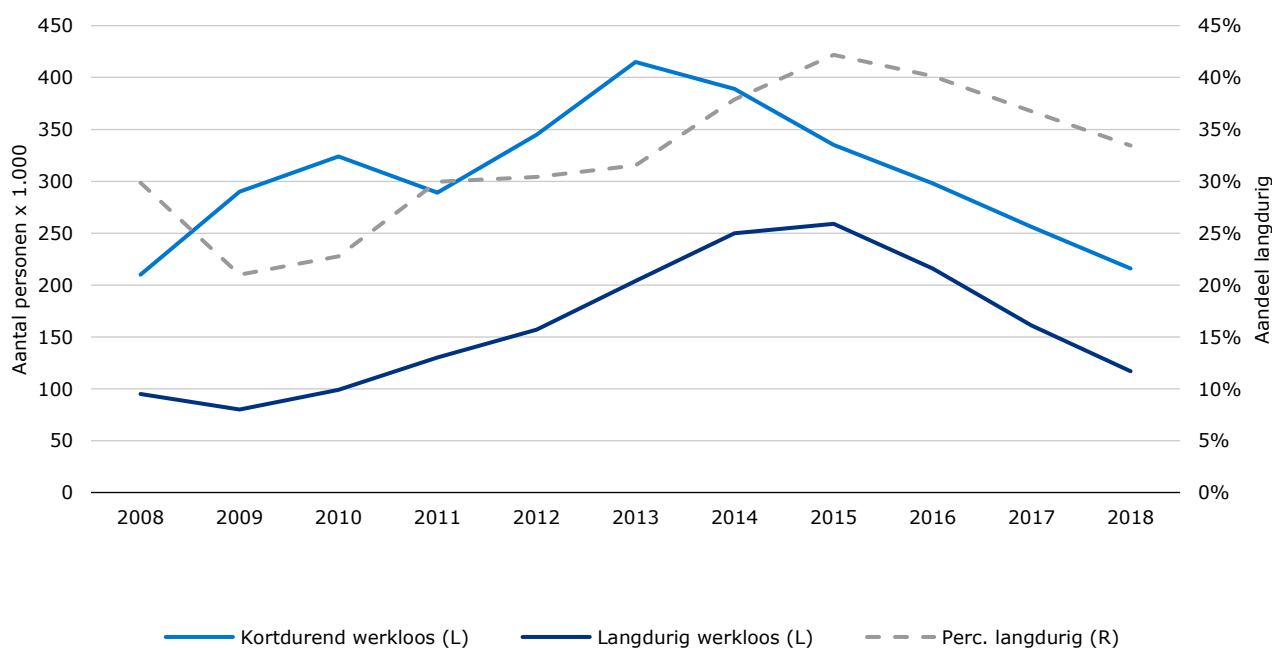

Bron: UWV

2.3. Langdurige werkloosheid

De langdurige werkloosheid is tussen 2015 en 2018 steeds gedaald, van 259 tot 117 duizend. Het gaat om mensen die al 12 maanden of langer werkloos zijn volgens de internationale ILO-definitie. Dat betekent dat ze geen betaald werk voor minimaal een uur per week hebben, direct beschikbaar zijn voor werk en recent naar werk hebben gezocht. Het aandeel van de langdurige werkloosheid in de totale werkloosheid daalt sinds 2015. Langdurige werkloosheid is niet hetzelfde als langdurige WW (hoofdstuk 1), maar de ontwikkeling van beide komt wel redelijk overeen.

Figuur 2.4 Ontwikkeling kortdurende en langdurige werkloosheid

Bron: CBS

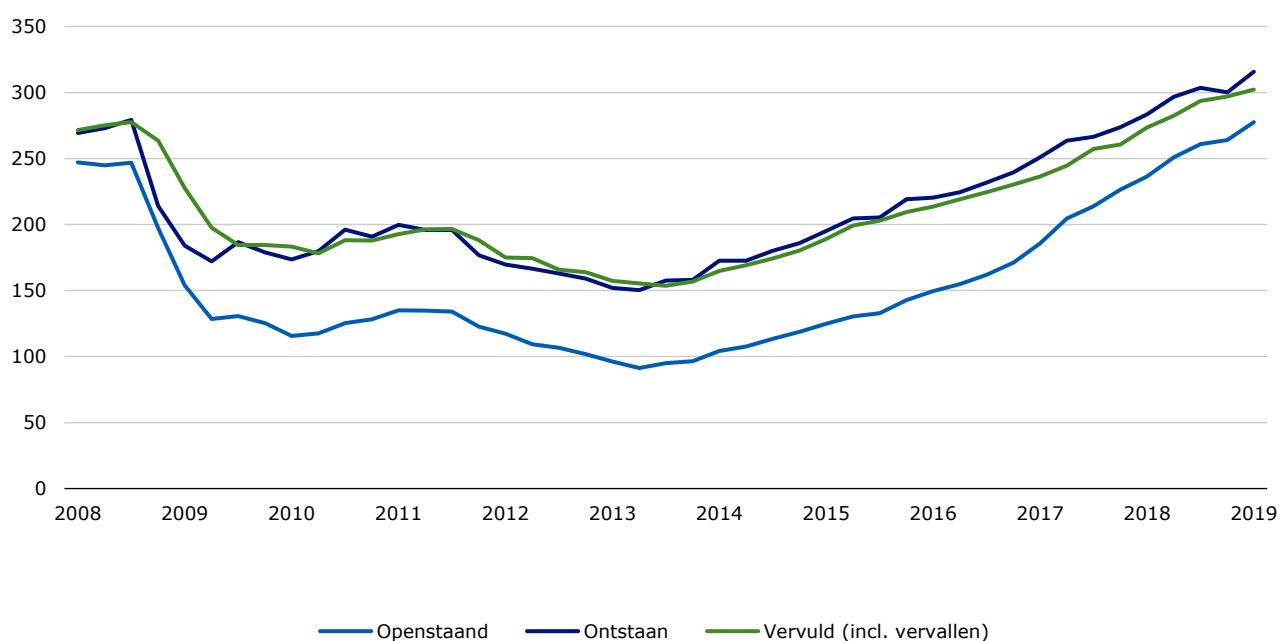
3. Vacatureontwikkelingen

3.1. Totale vacaturemarkt

Het aantal openstaande vacatures was volgens CBS eind maart 2019 met 277 duizend groter dan ooit. In het eerste kwartaal van 2019 ontstonden er 316 duizend nieuwe vacatures en werden er 302 duizend vacatures vervuld.¹¹

De vacaturegraad meet het aantal openstaande vacatures per 1000 banen van werknemers. Dat is een goede maatstaf om de vacatureontwikkeling per sector te vergelijken, ongeacht de omvang van sectoren. In het eerste kwartaal van 2019 is de vacaturegraad 33 over alle sectoren.¹² Vergeleken met een jaar geleden is de vacaturegraad in bijna alle sectoren toegenomen. De ICT-sector heeft nog steeds de hoogste vacaturegraad. De vacaturegraad is weliswaar het laagst in het onderwijs, maar doordat het aantal vacatures in de afgelopen jaren sterk is toegenomen, zijn er ook vaker moeilijk vervulbare vacatures.¹³ In paragraaf 4.2 wordt nader ingegaan op het tekort aan leerkrachten.

Figuur 3.1 Aantal openstaande, ontstane en vervulde vacatures (na correctie voor seizoenseffecten) per kwartaal (x 1.000)

Bron: CBS

Ook het aantal banen groeit verder

Ongeveer 45 dagen na afloop van een kwartaal maakt het CBS een eerste berekening van de economische groei en het aantal banen. Omdat er na die eerste berekening meer gegevens beschikbaar komen, maakt het CBS 90 dagen na afloop van een kwartaal een tweede berekening. Volgens die berekening is de werkgelegenheid in het eerste kwartaal van 2019 verder gegroeid. Het aantal banen van werknemers en zelfstandigen is ten opzichte van een kwartaal eerder met 56 duizend gestegen. In vergelijking met het eerste kwartaal van 2018 is het totaal aantal banen met 226 duizend toegenomen.¹⁴

Uitzendwerk

In het vierde kwartaal van 2018 zette de daling van het aantal uitzenduren in. In de eerste twintig weken van 2019 is het aantal uitzenduren verder gedaald. In mei lag het aantal uitzenduren al 10 procent lager dan in dezelfde periode een jaar geleden.¹⁵

¹¹ Bovenstaande aantallen zijn na correctie voor seizoenseffecten. Bron: CBS, Kwartaalbericht Arbeidsmarkt, 14 mei 2019:

<https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2019/20/krapte-arbeidsmarkt-neemt-verder-toe>

¹² UWV Arbeidsmarktprognose 2019-2020, box 3.1 (bron: CBS)

<http://www.uwv.nl/overuwv/kennis-cijfers-en-onderzoek/arbeidsmarkt-informatie/uwv-arbeidsmarktprognose-2019-2020.aspx>

¹³ Factsheet Onderwijs: <https://www.werk.nl/arbeidsmarkt-informatie/sector/onderwijs/>

¹⁴ <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2019/26/bbp-groeit-met-0-5-procent-in-eerste-kwartaal-2019>

¹⁵ <https://www.abu.nl/kennisbank/marktcijfers/uren-en-omzet-uitzendbranche-periode-5-2019-week-17-20/>

In het eerste kwartaal van 2019 neemt ook het aantal uitzendkrachten af. Ook het totale aantal werknemers met een flexibele arbeidspositie neemt af. Het aantal werknemers met een vaste arbeidsrelatie neemt juist toe. Dit past binnen het beeld van een krappe arbeidsmarkt: werkgevers zijn dan eerder geneigd om werknemers een vast contract aan te bieden.

Ook in de vorige hoogconjunctuur was een vergelijkbaar patroon te zien: in de periode 2005-2007 groeide eerst het aantal uitzendkrachten, vervolgens het aantal werknemers met een ander flexibel arbeidscontract en tenslotte de werknemers met een vast arbeidscontract. In 2008 nam het aantal uitzendkrachten af, maar het aantal werknemers met een vast arbeidscontract bleef toenemen.

Een belangrijk verschil met de vorige hoogconjunctuur is dat in 2008 nog 80% van de werknemers een vast contract had, maar dat door verdere flexibilisering van de arbeidsmarkt dat percentage gedaald is naar 73% in 2018.¹⁶

3.2. Vacatures naar beroepsniveau en beroepsklasse

UWV heeft op basis van gegevens van CBS en Jobfeed een schatting gemaakt van het aantal vacatures per beroep en per arbeidsmarktregio.¹⁷

Tabel 3.1 Openstaande vacatures naar beroepsniveau¹⁸

	Aantal 1e kwartaal 2019	Aantal 4e kwartaal 2018	Aantal 1e kwartaal 2018	Mutatie t.o.v. vorig kwartaal	Mutatie t.o.v. jaar geleden
elementaire beroepen	36.600	27.800	25.400	32%	44%
lagere beroepen	56.300	75.500	68.700	-25%	-18%
middelbare beroepen	111.300	92.100	86.500	21%	29%
hogere beroepen	62.600	41.100	39.100	52%	60%
wetenschappelijke beroepen	12.200	18.400	18.000	-34%	-32%
Totaal	278.900	254.900	237.800	9%	17%

Bron: UWV o.b.v. CBS en Jobfeed

Ten opzichte van een jaar geleden is het aantal vacatures voor hogere en elementaire beroepen het meest gestegen. In het eerste kwartaal van 2019 zijn er bij de hogere beroepen vooral veel vacatures voor hoger technisch personeel, boekhouders, gespecialiseerd verpleegkundigen en ICT-specialisten. Bij de vacatures op elementair niveau gaat het vooral om schoonmakers, hulpkrachten in de bouw en industrie, laders, lossers en vakkenvullers en administratief personeel. Het totale aantal vacatures is 9 procent hoger dan in het vorige kwartaal en 17 procent hoger dan in eerste kwartaal van 2018.

Tabel 3.2 Openstaande vacatures naar beroepsklasse (BRC)

	Aantal 1e kwartaal	Aantal 4e kwartaal	Aantal 1e kwartaal	Mutatie t.o.v. vorig kwartaal	Mutatie t.o.v. jaar
Agrarische beroepen	4.600	4.900	4.700	-6%	-2%
Bedrijfseconomische en administratieve beroepen	57.400	44.500	44.200	29%	30%
Commerciële beroepen	30.200	28.000	27.000	8%	12%
Creatieve en taakkundige beroepen	1.800	1.700	1.800	6%	0%
Dienstverlenende beroepen	23.300	20.600	20.000	13%	17%
ICT-beroepen	17.600	15.100	13.700	17%	28%
Managers	13.700	11.500	10.300	19%	33%
Openbaar bestuur, veiligheid en juridische beroepen	4.900	5.100	5.000	-4%	-2%
Pedagogische beroepen	5.700	5.900	4.600	-3%	24%
Technische beroepen	73.900	71.300	66.400	4%	11%
Transport en logistiek beroepen	25.800	28.400	22.600	-9%	14%
Zorg en welzijn beroepen	20.000	17.800	17.400	12%	15%
Totaal	278.900	254.900	237.800	9%	17%

Bron: UWV o.b.v. CBS en Jobfeed

Het aantal vacatures steeg in het afgelopen kwartaal het sterkst bij bedrijfseconomische en administratieve beroepen, managers en ICT-beroepen.

Bij de bedrijfseconomische en administratieve beroepen zijn er veel vacatures voor transportplanners en logistiek medewerkers, voor receptionisten en telefonisten, boekhouders en administratief medewerkers.¹⁹ Managers worden vooral gezocht in verkoop en marketing, ICT, productie en logistiek. Ook de vraag naar ICT-personeel is verder gestegen.

¹⁶ Bron CBS: <https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/82646NED/table?ts=1561023985367>

¹⁷ Deze aantallen zijn niet gecorrigeerd voor seizoeneffecten. Voor het CBS geeft seizoenscorrectie een zuiverder beeld van de arbeidsmarktontwikkeling. Voor een uitvoeringsorganisatie als UWV is het belangrijker om te weten hoeveel vacatures er feitelijk zijn.

Bovendien worden deze vacaturecijfers als input gebruikt voor de spanningsindicator (zie Box 4.1).

¹⁸ Deze indeling is gebaseerd op de voorheen gehanteerde SBC-indeling. Beroepen met basisvakmanschap (mbo-niveau 2), zoals timmerman en verspaner worden in deze indeling gerekend tot de lagere beroepen. Beroepen met gespecialiseerd vakmanschap (mbo-niveau 3) worden in deze indeling gerekend tot de middelbare beroepen.

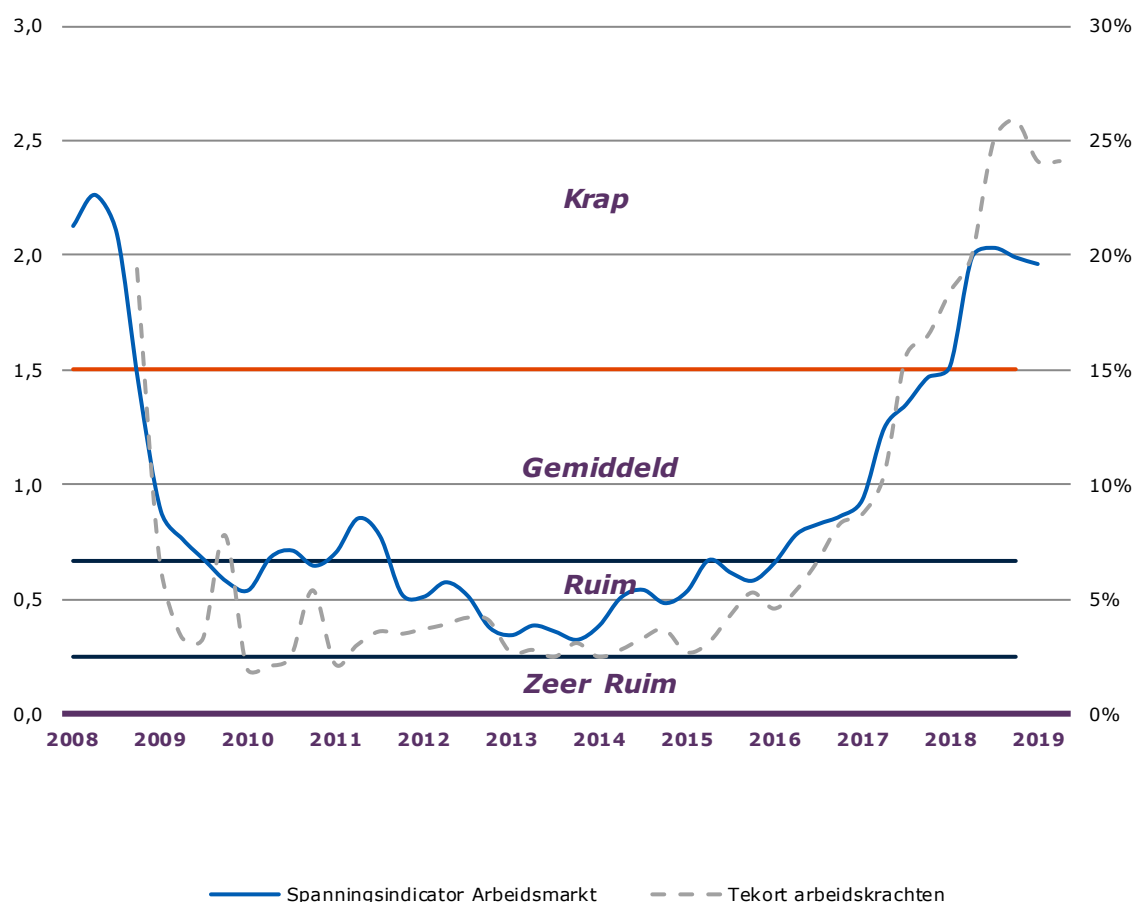
¹⁹ Tot de BRC beroepsgroep administratief medewerker worden ook postbezorgers gerekend.

4. Krapte op de arbeidsmarkt

4.1. Arbeidsmarkt blijft krap

De krapte aan personeel is in het eerste kwartaal van 2019 nog steeds hoog, al is de spanning ten opzichte van het vorige kwartaal weer iets afgenomen. Dat blijkt uit de spanningsindicator van UWV (de blauwe lijn in figuur 4.1). Dat is een objectieve maatstaf voor de verhouding tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt (zie voor uitleg box 4.1). De krapte blijkt ook uit de belemmeringen die ondernemers in de bedrijfsuitvoering ervaren, omdat het moeilijk is om geschikt personeel te vinden (de grijze stippellijn in figuur 4.1). Uit cijfers van het CBS blijkt dat bijna een kwart van de ondernemers een tekort aan arbeidskrachten als belemmering ervaart.²⁰ De krapte lijkt wel over het hoogtepunt heen te zijn.

Figuur 4.1 De ontwikkeling van de spanning op de arbeidsmarkt (linkeras) en belemmeringen door het tekort aan arbeidskrachten (rechteras)

Bron: UWV (Spanningsindicator) en COEN-enquête (Tekort aan arbeidskrachten)

²⁰ <https://ondernemersplein.kvk.nl/coen/>

Box 4.1. UWV Spanningsindicator Arbeidsmarkt

De UWV Spanningsindicator Arbeidsmarkt wordt berekend door het aantal openstaande vacatures te delen door het aantal personen met een WW-uitkering met een verstreken WW-duur van minder dan een half jaar. Deze grootheden worden gebruikt als benadering van de openstaande vraag en direct beschikbaar aanbod. De Spanningsindicator Arbeidsmarkt kan een getal opleveren tussen 0 en oneindig. Hoe hoger het getal, hoe hoger de spanning op de arbeidsmarkt voor werkgevers. Bij een indicator van 0 is de arbeidsmarkt zeer ruim, want er zijn geen openstaande vacatures en wel kortdurend werklozen. Bij veel openstaande vacatures ten opzichte van het aantal kortdurend werklozen is de arbeidsmarkt zeer krap. Er wordt uitgegaan van een indeling in vijf categorieën: zeer ruim, ruim, gemiddeld, krap en zeer krap. De indeling en typering zijn als volgt: 0 tot 0,25: zeer ruim; 0,25 tot 0,67: ruim; 0,67 tot 1,5: gemiddeld; 1,5 tot 4,0: krap; 4,0 of meer: zeer krap. Deze grenzen zijn bepaald door een tijdreeksanalyse uit te voeren.

4.2. Krapte naar beroep

Tabel 4.1 toont de krapte per beroepsklasse in het 1e kwartaal van 2019. De arbeidsmarkt voor ICT-beroepen is zeer krap, maar ook de technische beroepen en de dienstverlenende beroepen scoren hoog op de spanningsindicator. De krapte bij de dienstverlenende beroepen wordt enigszins vertekend door de grote krapte bij de keukenhulpen. Daar zijn weliswaar weinig werkzoekenden met een WW-uitkering, maar er is veel aanbod van scholieren.

De krapte bij de pedagogische beroepen is gemiddeld, maar er zijn grote verschillen bij de onderliggende beroepen. De tekorten bij leraren basisonderwijs verschillen per regio: de tekorten zijn het grootst in de Randstad. Tekorten bij docenten in talen en exacte vakken komen in vrijwel alle regio's voor.²¹ Daarnaast zijn er ook pedagogische beroepen waar de arbeidsmarkt minder gespannen is zoals sportinstructeurs, onderwijsassistenten en leiders kinderopvang.

Tabel 4.1 Spanningsindicator per beroepsklasse (BRC)

Spanningsindicator 1e kwartaal 2019	Spanning	Typering
Agrarische beroepen	1,25	gemiddeld
Bedrijfseconomische en administratieve beroepen	2,04	krap
Commerciële beroepen	2,05	krap
Creatieve en taalkundige beroepen	0,60	ruim
Dienstverlenende beroepen	2,25	krap
Ict beroepen	6,28	zeer krap
Managers	1,33	gemiddeld
Openbaar bestuur, veiligheid en juridische beroepen	1,74	krap
Pedagogische beroepen	1,29	gemiddeld
Technische beroepen	2,74	krap
Transport en logistiek beroepen	2,04	krap
Zorg en welzijn beroepen	1,83	krap
Totaal	1,96	krap

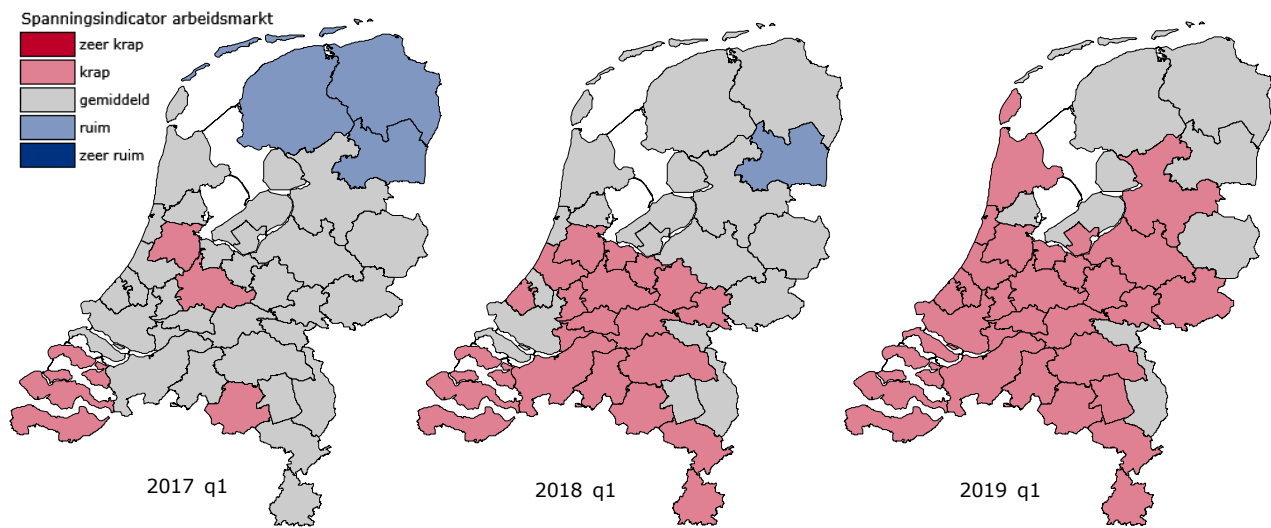
Bron: UWV

²¹ Factsheet Onderwijs: <https://www.werk.nl/arbeidsmarktinformatie/sector/onderwijs/>

4.3. Krapte naar arbeidsmarktregio

Figuur 4.2 laat zien hoe de krapte op de arbeidsmarkt zich tussen het eerste kwartaal van 2017 en het eerste kwartaal van 2019 verspreid heeft over steeds meer regio's. In de Regionale Maandcijfers Arbeidsmarktinformatie wordt per arbeidsmarktregio getoond in welke beroepen er sprake is van krapte.²²

Figuur 4.2 Spanningsindicator per arbeidsmarktregio

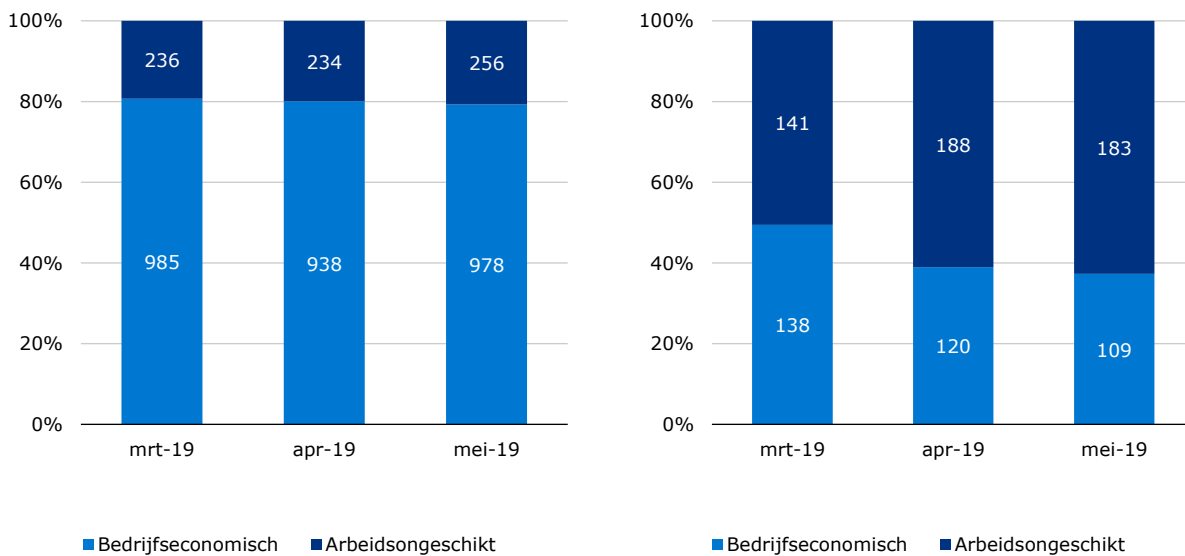
Bron: UWV

²² <https://www.werk.nl/arbeidsmarktinformatie/regio/regionale-publicaties/regionale-maandcijfers-arbeidsmarktinformatie/> (tabel 11)

Bijlage I Ontslagvergunningen

Figuur I.1 laat zien dat in de afgelopen maanden veel ontslagaanvragen die zijn ingediend om bedrijfseconomische redenen niet hebben geleid tot verleende ontslagvergunningen.²³

Figuur I.1 Ingediende ontslagaanvragen (links) en verleende ontslagvergunningen (rechts) in de afgelopen maanden

Bron: UWV

Het totale aantal ingediende ontslagaanvragen ligt in de eerste vijf maanden van 2019 11% hoger dan in dezelfde periode van 2018, het aantal verleende ontslagvergunningen is juist met 7% gedaald.

²³ Meer informatie over de ontslagprocedure is hier te vinden:
<https://www.uwv.nl/werkgevers/werkgever-en-ontslag/index.aspx>

Colofon

Uitgave

UWV *Arbeidsmarktinformatie- en advies*, 2 juli 2019

Postadres

Postbus 58285
Postcode 1040 HG Amsterdam

Inlichtingen

Feike Reitsma
feike.reitsma@uwv.nl

Voor persvragen kunt u terecht bij onze woordvoerders via 020 687 5185.

Auteurs

Feike Reitsma
Sake Wagenaar

Volg ons

Disclaimer

Alles uit deze uitgave mag worden overgenomen, echter uitsluitend met bronvermelding.

UWV © 2019

De kennispublicaties van UWV hebben betrekking op vier gebieden. Deze kennen een eigen kleurcodering. Zo kunt u snel zien op welk gebied een publicatie betrekking heeft:

 ontwikkelingen in de sociale zekerheid
 arbeidsmarkt en arbeidsparticipatie

 verder professionaliseren van de dienstverlening
 financiële aspecten van de sociale zekerheid

